Wilrica Nieuws

April 2017 — jaargang 1 — nr. 1

Een nieuwe lente ….

Toen in 2011 het bestuur van Wilrica besliste om, na 31 jaar, het gelijknamige tijdschrift niet meer te laten verschijnen, ontstond een leemte in het aanbod van publicaties over Wilrijk. Het was niet alleen een gevolg van een chronisch gebrek aan goede teksten, wetenschappelijk gefundeerd met geschiedkundige achtergrond, maar ook door het stilvallen van gemotiveerd onderzoek naar de geschiedenis van ons geitendorp in diverse archieven. Bovendien vergde de uitgave van een gedrukt periodiek tijdschrift, heel wat inspanningen zowel op logistiek als op financieel vlak.

Intussen is Wilrica nog altijd springlevend. Ondanks een rampzalige brand, waardoor het museum en documentatiecentrum in kasteel Steytelinck noodgedwongen de deuren diende te sluiten, slaan we nu de nieuwe weg van het digitale tijdperk in. Op een moderne manier op de hoogte worden gehouden van feiten en verhalen uit ons Wilrijks verleden is het doel van deze nieuwsbrief. Niet commercieel maar kort samengevat en louter informatief.

In onze snel evoluerende maatschappij is zeker nog een toekomst weggelegd voor de studie van het plaatselijke verleden. Deze microgeschiedenis uitdragen om zo bekendheid te verwerven bij een brede laag van de bevolking, is de doelstelling die we van harte willen verwezenlijken.

Hopelijk krijgt deze **Wilrica-nieuwsbrief** voldoende kruisbestuiving van de sociale media en wordt het mogelijk om meer informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke, correcte en leuke wijze.

Mijn dank voor de initiatiefnemers en redactieleden, maar evenzeer aan alle belangstellenden, lezers en sympathisanten.

Hugo Cassauwers, voorzitter

v.u.: Hugo Cassauwers, p.a. Wilrica, Districtshuis – Bist 1, 2610 Wilrijk
redactie : gilbert.van.nuffel@wilrica.be

Met Wilrica op wandel

In mei en juni organiseert onze heemkring een aantal wandelingen in een Wilrijkse buurt. Dit zijn vrij korte wandelingen van max.4km. Onderweg maakt u kennis met heel wat heemkundige weetjes.

Voor elke wandeling dient u zich **in te schrijven, uiterlijk 2 dagen vooraf** (gilbert.van.nuffel@wilrica.be) en , **behalve voor wandeling 2**, een **deelnameprijs van 3euro** (1 consumptie onderweg of nadien, inbegrepen) te betalen op rekeningnr.BE02 7380 0818 8640 van Kring voor Heemkunde Wilrica met vermelding voor welke wandeling(en) u opteert.

Een overzicht

Wandeling 1 - Een rondje Bloemenveld
Zondag 7 mei 2017 – 14u. Vertrek aan Dienstencentrum Romanza, Klaproosstraat

Buurtbewoner Jean Knops en Gilbert Van Nuffel vertellen u, tijdens een tocht van anderhalf uur (3,5km.) door een stukje "groen" Wilrijk, over het vroegere Molenveld, de Slijkhoek, de verdwenen Wilsonwijk, de Struisbeek, de spoorweg....
Stevig schoeisel aanbevolen !!!

Wandeling 2 – Van verdwenen kerkhof naar begraafplaats
Zaterdag 27 mei 2017 – 14u. Vertrek aan het plein voor de Sint-Bavokerk aan de Sint Bavostraat.

In het kader van de **Europese Week van de Begraafplaatsen** neemt funerair specialist Jef De Mey (jef.demey@skynet.be) je mee op wandel langs de Wilrijkse begraafplaatsen, met de grafstenen aan de Sint.Bavokerk, het begraafpark Moretus (oud kerkhof) en begraafplaats Steytelinck.
Duurtijd : ongeveer 2 uur. Inschrijving bij Jef of redactie (Gilbert). Deze wandeling is **gratis**.

Wandeling 3 – Architectuur in de Elsdonkwijk
Zaterdag 3 juni - 14u. Vertrek aan het Elzenhof , Kerkplein, Elsdonk-Edegem.

Maak kennis met het kruim van Antwerpse bouwmeesters die de architectuur van vorige eeuw beheersten. In de wijk Elsdonk krijgen we een beeld van wat er zoal voorhanden is aan kwaliteitsarchitectuur.
Een verrijkende ontdekkingstocht van 4 km, begeleid door Ken Van Nuffel

Wandeling 4 – Valaar-weetjes
Zondag 25 juni - 10u. Vertrek aan de Sporthal Red Vic, Valaardreef

Het Valaar is bij de meesten genoegzaam bekend maar toch telt deze wijk tal van verborgen nieuwsjes en historische anekdotes. Onder meer over de kromlopende Pastoor Bauwenslaan of het verborgen standbeeld in de Oudehofstraat of de merkwaardige Athenestraat en de Mariaverschijning. Gilbert Van Nuffel vertelt er tijdens deze wandeling van 3km meer over.

In een klein stationnetje …

Onze heemkring kreeg onlangs een mooi schilderij in bezit; Het doek stelt de goederenloods van het Wilrijks station voor in het begin van de jaren ’60 van vorige eeuw. De loods werd tien jaar later, samen met het stationsgebouw gesloopt voor de aanleg van de expresweg R11.

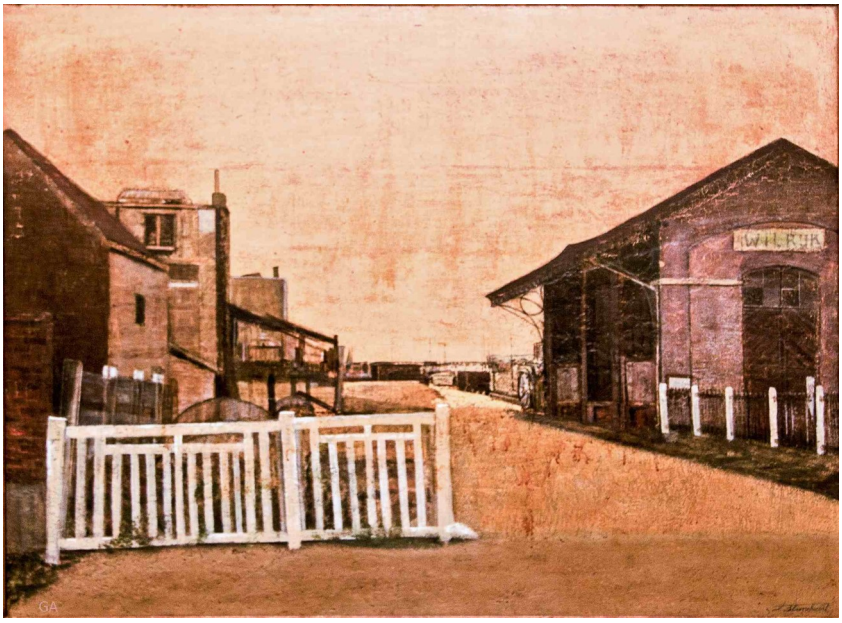

De weg die tussen de spoorweg en de achterbouw van de woningen van de Jules Moretuslei loopt, is er nog altijd en wordt als dienstweg gebruikt. De grote volière achter het hoge gebouw op het schilderij is verdwenen en stond achter een drukkerij. De zaakvoerder De Scheemaecker, was een fervent vogelliefhebber. Nadat het bedrijf de deuren sloot, nam speelgoedzaak Bazar Agnes in het gebouw zijn intrek. Nu huist hier een (in verhuizing zijnde) stoffenzaak.

Het schilderij is van de Eeklose kunstenaar Jeroom Blanckaert (1917-1979) die met dit stationszicht de eerste prijs behaalde van een prestigieuze wedstrijd die de gemeente Wilrijk in 1963 organiseerde.

Blanckaert was niet de eerste de beste schilder. Hij was laureaat van verschillende internationale wedstrijden waaronder de befaamde Utrillo-prijs van Cannes.

Een funeraire wandeling

In samenwerking met de Kring voor Heemkunde Wilrica heeft het Wilrijkse districtsbestuur een wandelbrochure “Van verdwenen kerkhof naar begraafplaats” uitgegeven.

Deze handige wandelgids over het plaatselijk funerair erfgoed neemt de lezer en wandelaar mee naar de plekken waar de Wilrijkenaars door de eeuwen heen begraven werden : de omgeving rond de Sint-Bavokerk, het ‘Oud Kerkhof’ langs de Jules Moretuslei en tenslotte de huidige begraafplaats Steytelinck.

Auteur Jef De Mey licht in de brochure uitgebreid de symboliek toe van vele grafmonumenten en vertelt het verhaal van heel wat vooraanstaande Wilrijkenaars en Antwerpenaars die in Wilrijk begraven werden, zoals onder meer de brouwersfamilie De Koninck, de telgen uit de adellijke families Della Faille en Moretus, de gewezen Wilrijkse burgemeesters, de oorlogsslachtoffers, gesneuvelden en weerstanders.

Wilrica laat de lezer niet alleen kennismaken met de interessante kerkhoven in het centrum van Wilrijk maar men komt ook heel wat te weten over het geitendorp zelf en een aantal prominente inwoners ervan.

De brochure “Van verdwenen kerkhof naar begraafplaats “ is verkrijgbaar aan de infobalie van het Districtshuis, Bist 1, Wilrijk en kost 1euro.

Zibboudsrode

Wilrijk was tot einde19de eeuw een landbouwdorp met een dorpskern van 2000 zielen en een lappendeken van keuterboerderijtjes en grote herenhoeves. Deze grote landbouwbedrijven behoorden alle tot de abdijen of kloostergemeenschappen.

Een aantal ervan vinden we nog terug in onze straatnamen. Biesthoeve, Perckhoeve, Palmanshoeve en Keizershoeve zijn slechts enkele voorbeelden. Enkele van deze grote landbouwbedrijven zijn compleet in de vergetelheid geraakt en slechts terug te vinden in onze lokale geschiedenisboeken.

De hoeve Zibboudsrode is er één van. Over de oorsprong van de naam tasten we in het duister, Zibboudsrode zou afgeleid zijn van “rode” (bosrooiing) van een zekere Zibboud, een lang verdwenen Germaanse naam *(Toponymie van Wilrijk, Van Passen en Roelandts, 1967*). Zeker is wel dat reeds in 1318 de hoeve in bedrijf werd genomen door de familie van Wilrike, alias Scousele (Schoonsel) en een eeuw later aan de Antwerpse Zusters Falcontinnen werd overgedragen.

De Zibboudsrode moet een vrij groot landbouwcomplex van enkele tientallen hectares zijn geweest dat zich uitstrekte vanaf de Kerkevelden (ongeveer ter hoogte van het huidige Dokter Donnyplein) tot voor bij de Edegemse Drie Eikenstraat. Het centrale hoevegebouw bevond zich langs het oude tracé van de Edegemsesteenweg maar op het terrein is hiervan geen spoor meer terug te vinden. De Zibboudsrode verdween volledig bij de aanleg van het Fort 6, midden 19de eeuw. De hoeve situeerde zich rechtover de ingang van de huidige volkstuintjes Vinkenvelden.(*Top.Wilr.O.c., verzamelkaart type Popp,1/6500)*